

LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN

Bevarandeplan för Natura 2000-område

SE0410086 Storemosse

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EUs fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EUs fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EUs arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, och behov av bevarandeåtgärder, till exempel skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap, vilket för detta område skiljer sig något från vad som är beslutat av regeringen. Länsstyrelsen har för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när tillfälle ges. Vid förvaltning och tillståndsprövning utgår man ifrån i verkligheten förekommande naturtyper, varför det är nödvändigt att bevarandeplanen redovisar dessa, även om de inte har hunnit beslutas av regeringen.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter, och det är värdefullt om den som har ny information kontaktar Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, till exempel skyddsbeslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtypers utbredning och arter i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget Skyddad natur. Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på ”kartverktyget skyddad natur”. Det finns även möjlighet att ladda ner naturtypskartan som shape-fil. För mer information se Länsstyrelsens hemsida.

**LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN**

Åke Widgren

Bevarandeplan för Natura 2000-området**SE0410086 Storemosse**

Kommun: Ronneby

Områdets totala areal: 139,4 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2016-11-25

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2016-12-21

Markägarförhållanden:

Privat

Regeringsbeslut, historik:

SPA: 1998-01-01, regeringsbeslut M97/4407/4, pSCI: 1997-01-01, SCI: 2005-01-01,
SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut M2010/4648/Nm**Naturtyper och arter som ska bevaras i området:**Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

3130 - Ävjestrandsjöar

3160 - Myrsjöar

7140 - Öppna mossar och kärr

9010 - Taiga

9110 - Näringsfattig bokskog

9190 - Näringsfattig ekskog

91D0 - Skogsbevuxen myr

1383 - Härklomossa, *Dichelyma capillaceum*A002 - Storlom, *Gavia arctica*A094 - Fiskgjuse, *Pandion haliaetus*A127 - Trana, *Grus grus***Bevarandesyfte**

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för

de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området. Storemosse bidrar till uppfyllandet av miljömålen Myllrande våtmarker, Levande skogar, Levande sjöar och vattendrag och Ett rikt växt- och djurliv.

De prioriterade bevarandevärdena är den mångformiga myren med dess olika våtmarkstyper, inslaget av gammal ek- och bokskog, Listersjön med dess population av hårklomossa på stränderna, samt förekomsten av storlom, fiskgjuse och trana. Storemosse är naturreservat och av högsta klass i länets våtmarksinventering (VMI), samt ingår i den nationella myrskyddsplanen. Listersjön är av Naturvårdsverket och Fiskeriverket utpekad som ett nationellt värdefullt vatten från natur- och fiskesynpunkt.

Beskrivning av området

Inom Natura 2000-området finns betydande områden som påverkats av störd hydrologi och även i mindre omfattning av torvbrytning. I nordväst gränsar området till en stor torvgrav vilket påverkar hydrologin negativt. I delar av mossen är bottenkiktet uttorkat vilket innebär att vitmossorna saknas och i andra delar växer högstammig tallskog där granen nu frösprider sig. Längre från de av torvbrytning skadade delarna av myren finns fina öppna svagt välvda mosseytor och inslag av tallmossa som inte påverkats av dikningarna. I områdets norra del ligger en myrsjö, Mossegölen. På en höglänt ö i myren har tidigare funnits ett torp. Stenmurar, odlingsrösen och husgrunder finns kvar. På de övre delarna av ön växer gran- och tallskog som trots att den saknar kontinuitet har utvecklat naturskogskvaliteter med bland annat rik förekomst av död ved. På två halvöar i Listersjön finns områden med ädellövnaturskog med både ek och bok. I eksen finns ett inslag av spärrgreninga träd. I området ingår en del av Listersjön, som är omkring 4 km lång och knappt 10 meter djup. Sjön utgör en målsjö inom den regionala kalkningsverksamheten och har även pekats ut som en vattenförekomst inom vattenförvaltningens arbete med EU:s ramdirektiv för vatten. Den har inte kalkats men påverkas av tillflöde som kalkas. Sjöns pH-värde ligger runt 6,5. Mellersta delen av sjön ligger inom Natura 2000-området Storemosse. Vegetation i form av vassar och flytbladsväxter förekommer sparsamt. De för naturtypen typiska arterna styvt braxengräs, strandpryl, notblomster och strandranunkel samt karaktärsarterna löktåg och dvärgigelknopp växer i sjön. Fiskbeståndet utgörs av abborre, lake, gädda, ål, braxen, mört och sarv (uppgifter från 1974). Hårklomossa växer på flera ställen längs med stränderna. Listersjöns vattennivå är reglerad enligt gällande vattendom från 1930-talet. De vattenfluktuationer som regleras i vattendomen ger så goda förutsättningar för hårklomossa att den är relativt vanligt förekommande längs Listersjöns stränder och att storlom kan häcka framgångsrikt.

Storlom, fiskgjuse och trana häckar årligen inom området. Orre har tidigare haft en fast stam på Storemosse, där det fanns en spelplats. Arten är sannolikt försvunnen sedan flera år.

Vad kan påverka negativt

Våtmarker:

- Nydikning, eller rensning av äldre diken utanför området, som skulle kunna påverka myrens hydrologi.
- Långsiktig igenväxning av den tallbevuxna myren med tall och björk.

Sjöar:

- Skogsbruksaktiviteter i tillrinningsområdet kan orsaka ökad belastning av humusämnen, grumling och igenslamning av bottenvegetation och grunda bottnar. Avverkning av strandskogen förändrar hydrologi och struktur i strandzonen och ökar risken för erosion. Grumling är negativt både för naturtypen Ävjestrandsjöar men även för dess karaktäristiska och typiska arter.
- Jordbruk i tillrinningsområdet, markavvattning och regelbunden rensning av diken kan orsaka grumling. Intensiv odling i sjöns och tillflödenas närområden riskerar att orsaka läckage av närings- och bekämpningsmedel. En ökad näringstillförsel till sjön är negativt både för

naturtypen Ävjestrandsjöar men även för dess karaktäristiska och typiska arter. Mer näring i vattnet kan resultera i minskat siktdjup, vilket kommer att begränsa de typiska arternas djuputbredning, samt öka påväxten från alger vilket kan konkurrera ut de typiska arterna.

- Reglering kan medföra onaturliga vattennivåer och fluktuationer. Överdämning eller onaturligt låga vattenstånd kan leda till erosion, försumpning eller igenväxning i strandzonen.
- Fiske som är ensidigt mot vissa arter eller som är för hårt i förhållande till sjöns naturliga produktionsförmåga kan påverka konkurrensförhållanden och artsammansättning.
- Utsläpp av föroreningar från punktkälla, exempelvis avlopp, industri, täkt eller annan verksamhet ökar risken för negativa vattenkemiska förändringar.
- Infrastrukturanläggningar kan orsaka grumling och utsläpp av miljöfarliga ämnen i diken och vattendrag uppströms. Broar och vägtrummor över in- och utflöden kan orsaka vandringshinder.

Skog:

- Invandring av gran i områdets sumpskogar och ädellövskogar.
- Skogsbruksåtgärder i anslutning till området som leder till ökad fragmentering av biotoper, vilket försvårar arters spridning och kan ge ändrat mikroklimat för arter.
- Avsaknad av skogsbrand i barrnatureskogen vilket bland annat innebär brist på viktiga strukturer och funktioner som nybränd ved och mark.

Fåglar:

- Friluftaktiviteter som kanotpaddling och fiske som kan störa fiskgjuse, storlom och tranor under häckningstid i de delar av området där arterna häckar.

Bevarandeåtgärder

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§).

Skydd för området:

Området är avsatt som naturreservat sedan 2015, med en skötselplan från samma år och skyddas enligt 7 kap 4-6 och 30 §§ miljöbalken. I reservatsföreskrifterna regleras naturvårdsförvaltningen, allmänhetens rättigheter och skyldigheter samt markägarens och nyttjanderättshavarens förfoganderätt över området och vad denne behöver tåla för intrång. Reservatet förvaltas av Länsstyrelsen. Beslutet som togs 2015 innebar en utökning av naturreservatet (ursprungligen bildat 1981). Utvidgningen omfattar en del av myren i norr som inte ingår i Natura 2000.

Djurskyddsområde enligt 7 kap. 12 § miljöbalken, med beträdnadsförbud 1 april – 15 juli, gäller för ett område i öster vid Listersjön.

Enligt 1 a § Artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttningsperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra fåglarnas fortplantningsområden eller viloplatsar.

Utsättning av fisk kräver tillstånd enligt Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2011:13) om utsättning av fisk samt flyttning av fisk i andra fall än mellan fiskodlingar.

Områdets ytvatten skyddas enligt vattendirektivet. Miljökvalitetsnormer för vatten fastställs med stöd av 5 kap miljöbalken, enligt vattenförvaltningsförordningen och Havs- och vattenmyndighetens författningssamling, HVMFS 2013:19 samt HVMFS 2015:4. Normerna ställer krav på vattnets kvalitet.

Behov av skötselåtgärder:

Igenläggning av diken i syfte att restaurera delar av myren kan komma att bli aktuella.

Röjning av igenväxande delar av mossen (både tallmossen och den öppna myren) bör ske, liksom röjning/friställning av grova träd i ädelövskogarna (främst ek).

För att förbättra förutsättningarna för Natura 2000-områdets limniska miljöer kan gröna skogsbruksplaner, skogscertifiering eller frivilliga avsättningar för skogsfastigheter uppströms och i anslutning till Natura 2000-området vara effektiva redskap. Information till markägare och verksamhetsutövare bör samordnas mellan Länsstyrelsen, Skogsstyrelsen och kommunen.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

3130 - Ävjestrandsjöar

Areal: 21,6 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

I området Storemosse finns en sjö av ävjestrandstyp, Listersjön. Listersjön är av Naturvårdsverket och Fiskeriverket utpekad som ett nationellt värdefullt vatten från natur- och fiskesynpunkt. Sjön är omkring 4 km lång och knappt 10 meter djup. Den utgör en målsjö inom den regionala kalkningsverksamheten. Listersjön har inte kalkats men påverkas av tillflöde som kalkas. Provtagning av vattenkemi sker 4 gånger per år och pH ligger runt 6,5. Mellersta delen av sjön ingår i Natura 2000-området Storemosse. En annan del av sjön ingår i Sännehult (SE0410085). Vegetation i form av vassar och flytbladsväxter förekommer sparsamt. De för naturtypen typiska arterna styvt braxengräs, strandpryl, notblomster och strandranunkel samt karaktärsarterna löktåg och dvärgigelknopp växer i sjön. Fiskbeståndet utgörs av abborre, lake, gädda, ål, braxen, mört och sarv (uppgifter från 1974). Vid sjön häckar storlom och fiskgjuse, båda typiska arter för naturtypen. Hårklomossa växer på flera ställen längs med stränderna. Listersjöns vattennivå är reglerad enligt gällande vattendom från 1930-talet. De vattenfluktuationer som regleras i vattendomen ger så goda förutsättningar för hårklomossa att den är relativt vanligt förekommande längs Listersjöns stränder och att storlom kan häcka framgångsrikt.

Inom vattenförvaltningens arbete med EU:s ramdirektiv för vatten har så kallade vattenförekomster utpekats. Listersjön utpekad som en sådan vattenförekomst. Den har klassats till måttlig ekologisk status (2013). De enda vattenkemiska undersökningar som har gjorts är kontroll av försurningsparametrar och det är dessa, tillsammans med expertbedömning, som har styrt klassningen.

Bevarandemål

Naturtypens areal ska vara minst 21,6 hektar. Sjöns hydrologiska regim ska vara naturliknande, det vill säga ha vattenståndsfluktuationer med naturlig säsongsvariation enligt gällande vattendom, så att förutsättningarna för naturtypens typiska och karaktäristiska arter upprätthålls samt skapar en variation av strandmiljöer med hög biologisk mångfald. Strandzonen ska präglas av återkommande störning (exempelvis vågerosion och ishyvling) med periodvis blottlagda stränder och en årlig kortskottsvegetation. Vattnet ska vara klart med ett siktdjup och ljusklimat som är förknippat med naturtypen och ha en god fysikalisk och kemisk vattenkvalitet. Vattnet ska ej vara för surt, syrgashalten god och halten av näringsämnen naturligt låg - intermediär. Där lämpligt bottenstrat finns (sand eller grus) ska det finnas kortskottsvegetation med typiska arter som styvt braxengräs, strandpryl, notblomster och strandranunkel. Sjön ska vara fri från främmande arter eller fiskstammar som kan påverka dess artsammansättning eller variation av arter negativt genom ändrade konkurrensförhållanden eller smittspridning. Ekologisk status enligt vattenförvaltningsförordningen ska vara minst god.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för sjön är gott till ordinärt. I dagsläget bedöms sjön ej vara påverkad av försurning.

3160 - Myrsjöar

Areal: 2,5 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Den lilla sjön Mossegölen, som till största delen ingår i Natura 2000-området är av naturtypen myrsjöar. Vattnet är brunfärgat och enligt mätningar 2001 var pH-värdet så lågt som 4,2 vilket innebär att den knappast hyser något fiskbestånd. I Mossegölen växer glest med gul och vit näckros. I strandkanten växer arter som vitag, rundsilesår, dystarr samt lite bladvass och bredkaveldun. Insektslivet är rikt med bland annat en stor population av röd flickslända liksom ett flertal andra trollsländearter.

Bevarandemål

Naturtypens areal ska vara minst 2,5 hektar. Sjön ska ha en god vattenkvalitet, och hydrologin opåverkad av ytterligare ingrepp. Hydrologin i strandzonen ska vara intakt. Sjön ska vara naturligt lågproduktiv och vattnet påverkat av humussyror, naturligt surt och brunfärgat.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som gott, men förekomsten av typiska arter behöver inventeras.

7140 - Öppna mossar och kärr

Areal: 31,1 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Storemosse innehåller ett flertal ytor som är av naturtypen öppna mossar och kärr. De omfattar dels mosseytor som idag endast har ett glest skikt av lågvuxna tallar, och dels de vidsträckta mader som gränsar till Listerjön. De sistnämnda domineras av starrarter, pors och diverse örter. I maderna finns spår av gamla diken som som grävdes under den period då maderna brukades som slåttermark

Bevarandemål

Naturtypens areal ska vara minst minst 31,1 hektar, och området ska vara opåverkat av diken med avvattande effekt. De typiska arterna rundsilesår och vitag ska förekomma i livskraftiga populationer. Naturtypen ska vara fri från igenväxningsvegetation som uppväxande sly samt invandrad tall, gran och björk.

Bevarandetillstånd

Naturtypens bevarandetillstånd bedöms som gott, men den långsamma igenväxning som sker med bland annat ung tall och gran, innebär att det på sikt kommer att försämrans om inte röjning sker.

9010 - Taiga

Areal: 2,8 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

På ön i myrens centrala del finns ett inslag av barrnurskog som klassats som taiga. Skogen domineras av gran, med inslag av ek och björk. I vissa delar märks svag påverkan av tidigare skogsbruk. Det finns också spår i området av tidigare hävd. Barrskogen har visserligen ingen lång kontinuitet, men den har utvecklat naturskogs kvaliteter som måttlig - rik tillgång på död ved i olika nedbrytningsstadier. Bland annat har den rödlistade arten brandticka (sårbar) påträffats på granlågor i området.

Bevarandemål

Naturtypens areal ska vara minst 2,8 hektar. Skogen ska utvecklas med naturlig dynamik. Naturliga processer som åldrande och avdöende av träd leder till att död ved finns i olika grovlekar och nedbrytningsstadier och att skogen är olikåldrig. Omvälvande störningar i form av exempelvis högt grundvatten, stormfällning och insektsangrepp kan leda till att hela eller delar av skogen under perioder har en annan karaktär. Detta är en del av skogens utveckling. Brandticka ska förekomma i en livskraftig population.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som gott, men den begränsade arealen gör att det kan vara svårt att upprätthålla på lång sikt.

9110 - Näringsfattig bokskog

Areal: 1,3 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 2,6 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Näringsfattig bokskog förekommer på två ställen inom Natura 2000-området. På den västra halvöns nordsluttning vid Listersjön finns en boknurskog med god tillgång på död ved. Inslaget av gran bör begränsas i sluttningen. På halvön vid sjöns östra sida finns en bokskog med ett inslag av äldre ek. Skogen domineras av bok, med inslag av tall, ek och gran. Fältskiktet utgörs främst av blåbär och liljekonvalj. Havstulpanlav och rostfläck förekommer rikligt, liksom de rödlistade och typiska arterna bokkantlav (nära hotad), bokvårtlav (nära hotad) och rosa lundlav (sårbar).

Bevarandemål

Naturtypens areal ska vara minst 2,6 hektar. Bok ska vara dominerande trädslag. Trädskiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat, och det ska finnas ett stort inslag av död ved i olika nedbrytningsstadier. Gran ska inte tillåtas i sådan omfattning att de skadar biologiskt gamla och grova träd i området. De typiska arterna bokvårtlav och rosa lundlav ska förekomma i livskraftiga populationer.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som gott, men ett visst inslag av gran bör röjas bort.

9190 - Näringsfattig ekskog

Areal: 0 ha. Arealen ej fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 5 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen förekommer på en halvö vid västra sidan av Listersjön. Skogen utgör en blandning av ek, avenbok, bok och tall. Död ved förekommer i riklig mängd. Andelen avenbok är stor i de övre delarna av området. Bitvis finns ett stort inslag av gran som ska röjas bort. Fältskiktet är mycket sparsamt med främst kruståtel och liljekonvalj, men även med inslag av mer krävande arter som myskmadra, blåsippan och lundslok. Olivklotterlav och rostfläck förekommer rikligt på träden.

Bevarandemål

Naturtypens areal ska vara minst 5 hektar. Ek ska vara dominerande trädslag, och det ska finnas inslag av spärrgreniga träd. Död ved ska bildas på naturlig väg och ge variation i olika grovlekar och nedbrytningsstadier. De typiska arterna rostfläck och liljekonvalj ska förekomma.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som ordinärt, men förväntas öka om gran som konkurrerar med ädellövträden röjs bort. Vidkroniga träd bör röjas fram.

91D0 - Skogsbevuxen myr

Areal: 20,2 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

En betydande del av området utgörs av skogsbevuxen myr. Naturtypen förekommer främst på delar av myren där det enligt den ekonomiska kartan från 1917 tidigare var helt öppen mosse. Trädskiktet utgörs av tall, gran och björk. Påverkan av äldre dikningar är tydlig. Skogen har troligen brett ut sig på mosseplanet efter de dikningar som skedde när torvbrytningen påbörjades i angränsande delar av mossen. Närmast de delar som är hydrologiskt påverkade är tallskogen högstammig. I de minst påverkade delarna är den mera gles och lågstammig, med inslag av många döda träd (både grov död ved och torrakor).

Bevarandemål

Arealen skogsbevuxen myr ska vara minst 21 hektar, och myren ska vara opåverkad av diken med avvattande effekt. Myren ska ha ett relativt tätt trädskikt av tall, och artsammansättningen av karaktäristiska arter ska vara intakt. Den talldominerade myren ska vara fri från igenväxningsvegetation som uppväxande sly och invandrad gran.

Bevarandetillstånd

Naturtypens bevarandetillstånd bedöms som ordinärt, men kan öka efter bortröjning av invandrande gran.

1383 - Hårklomossa, *Dichelyma capillaceum*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Hårklomossa växer normalt på stenblock, trädbaser och basen av buskar (framförallt pors) utmed stränder av sjöar och långsamt rinnande vattendrag där vattennivån har stora och naturliga fluktuationer. Mossan är knuten till den zon som översvämmas och dränks varje år och växer bara vid stränder med ganska stor vattenståndsamplitud. I Storemosse växer hårklomossan på stenar och trädbaser, och porsrötter i kanten av Listersjön. Arten är funnen på sammanlagt 7 olika växtplatser, men det är sannolikt att den finns på ännu fler ställen.

Bevarandemål

Populationen av hårklomossa ska vara stabil eller ökande sett till antalet individer och mängden substrat med förekomster av arten. Området ska ha en naturlig hydrologi med naturliga vattenfluktuationer som innebär högvatten under vinterhalvåret och lågvatten under sommaren, samt bibehållen beskuggning av stränderna. Naturlig hydrologiska processer i vattenmiljöer ska även påverka skogens dynamik och struktur. Lövträd ska utgöra ett dominerande inslag i strandkanten och det ska finnas gamla träd av al eller ask med socklar och buskar av vide eller pors.

Bevarandetillstånd

Hårklomossans bevarandetillstånd bedöms som gott i hela Listersjön.

A002 - Storlom, *Gavia arctica*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Storlom häckar vid näringsfattiga - medelrika klarvattensjöar, i sällsynta fall vid ostkusten. Arten behöver tillgång till lämpliga bytesdjur, som fiskar och i viss mån vatteninsekter. Den behöver även en lämplig plats att bygga sitt bo på, vilket nästan uteslutande innebär öar, särskilt mindre holmar och skär. Tillgång till områden med minimal mänsklig störning är viktig. Arten är störningskänslig under häckningen (maj-juli/augusti), främst under ruvningsperioden. Storlom är långlivad med relativt låg reproduktion och är därför känslig för jakt. Arten är även känslig för onaturliga vattenståndsvariationer till följd av regleringar, som kan omintetgöra eller försena häckningen. I Blekinge häckar arten vid främst stora och medelstora sjöar i skogs- och mellanbygden.

Storlom häckar årligen med 1-2 par i Listersjön. Artens häckningsplats i sjön är skyddad genom fågelskyddsområde. Detta innebär beträdnadsförbud under häckningsperioden 1 april - 15 juli.

Bevarandemål

Storlom ska årligen häcka inom området, och dess livsmiljö ävjestrandssjöar ska ha ett gynnsamt bevarandetillstånd enligt de bevarandemål som är formulerade för arten.

Bevarandetillstånd

Artens bevarandetillstånd i Listersjön bedöms som god.

A094 - Fiskgjuse, Pandion haliaetus

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Fiskgjuse fiskar i såväl näringsfattiga som näringsrika sjöar, men även i större vattendrag och i grundare kustområden. Arten bygger vanligtvis sitt bo i toppen av en tall och behöver tillgång på lämpliga träd, gärna strandnära. Viktigt är att boplatsen är fri från störningar från friluftsliv eller andra aktiviteter under tiden april -juni. Inom några kilometers avstånd måste det också finnas goda fiskevatten. Tillsammans med Finland hyser Sverige huvuddelen av det europeiska beståndet av fiskgjuse. I Blekinge häckar arten sällsynt vid främst större sjöar i skogsbygden.

Fiskgjuse häckar årligen med ett par inom området. Artens häckningsplats är skyddad med fågelskyddsområde vilket innebär beträdnadsförbud under häckningsperioden 1 april - 15 juli.

Bevarandemål

Fiskgjuse ska årligen häcka inom området, och dess livsmiljö ävjestrandsjöar ska ha ett gynnsamt bevarandetillstånd enligt de bevarandemål som är formulerade för arten. I närheten av nuvarande boträd ska lämpliga tallar kunna utvecklas till nya boträd.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för fiskgjuse i Storemosse bedöms som gott.

A127 - Trana, Grus grus

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Tranan häckar på sankta sjö- eller havsstränder, våta myrmarker, vattensjuka hyggen omgärdade av sumpskog, vid större slättsjöar, i öppna kärr, sänkta sjöar och andra större eller mindre våtmarker. Ett gemensamt krav, oavsett val av habitat, är att tranorna har möjlighet att bygga boet oåtkomligt för marklevande rovdjur (exempelvis omgärdat av vatten). Under häckningstid lever tranorna av rötter, skott och andra vegetabilier samt insekter, blötdjur, grodor och småfisk. Trana är en art som ökat mycket kraftigt i landet under de senaste årtiondena. I Blekinge häckar arten numera allmänt i allehanda våtmarker.

På Storemosse häckar trana sedan länge med minst 1 par. Artens häckningsplats i Storemosse är skyddad genom fågelskyddsområde vilket innebär beträdnadsförbud under häckningsperioden 1 april - 15 juli.

Bevarandemål

Trana ska årligen häcka inom området, och dess livsmiljö, främst öppna mossar och kärr, ska ha ett gynnsamt bevarandetillstånd enligt de bevarandemål som är formulerade för arten.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för trana i Storemosse bedöms som mycket gott.

Dokumentation

- ArtDatabanken 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken SLU, Uppsala.
- Artportalen. www.artportalen.se. (uttag 2016-03-03)
- Länsstyrelsen i Blekinge län. 2015. Beslut om utvidgning och ändring av naturreservatet Storemosse, med tillhörande skötsplan.
- Länsstyrelsen i Blekinge län. 1974. Sjöar och vattendrag i Blekinge län.
- Länsstyrelsen i Blekinge län. 1977. Naturinventering, Sännan–Listersjön– Storemosse–området samt Arpö, Vagnö och Slädö.
- Länsstyrelsen i Blekinge län. 1986. Ändring av gräns för fågelskyddsområde i naturreservatet Storemosse, Ronneby kommun. Dnr. 11.122-1460-85.
- Länsstyrelsen i Blekinge län. 1994. Våtmarker i Blekinge.
- Naturvårdsverket. 2003. Art- och naturtypsvisa vägledning. Fåglar 1. A002 storlom.
- Naturvårdsverket. 2003. Art- och naturtypsvisa vägledning. Fåglar 2. A094 fiskgjuse.
- Naturvårdsverket. 2003. Art- och naturtypsvisa vägledning. Fåglar 2. A127 trana.
- Naturvårdsverket. 2011. Vägledning för de svenska arterna i habitatdirektivets bilaga 2. Dnr NV-01162-10.
- Naturvårdsverket. 2011. Vägledning för de svenska naturtyperna i habitatdirektivets bilaga 1. Dnr NV-04493-11.
- Naturvårdsverket. 2012. Vägledning för de svenska naturtyperna i habitatdirektivets bilaga 1. Dnr NV-04493-11.

Bilagor

Bilaga 1. Områdeskarta

